

Voorgesteld besluit

Ik stel uw college voor

de raad door middel van de bij de stukken gevoegde raadsinformatiebrief te informeren over de uitgevoerde evaluatie inburgering in de Drechtsteden.

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Het college geeft uitvoering aan de Wet inburgering 2021 (Wi 2021) conform de wet en het door de gemeenteraad vastgestelde beleidskader Inburgering **(op 26 januari 2021 door de raad vastgesteld)**.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

De Wi 2021 is op 1 januari 2022 in werking getreden. De wet heeft als doel om statushouders, gezinsmigranten en overige inburgeraars zo snel als mogelijk in staat te stellen om te participeren, het liefst door betaald werk. Met de invoering van de wet is de regie teruggebracht naar de gemeenten. De inburgeraar krijgt de verplichting om te voldoen aan zijn inburgeringsplicht en de gemeenten moeten voorzien in het aanbod en zijn verantwoordelijk voor: uitvoeren brede intake, maken van een individueel Plan Integratie en Participatie (PIP), financieel ontzorgen, bieden van maatschappelijke begeleiding en Participatieverklaringstrajecten (PVT), inkopen en aanbieden van inburgeringsroutes, bieden van Kennis Nederlandse Maatschappij (KNM) en Module Arbeid en Participatie (MAP) en Handhaving.

De uitvoering van de meeste taken is belegd via een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) bij de GRS/SDD (GR Sociaal / Sociale Dienst Drechtsteden). De SDD heeft ook de uitvoeringsregie. De wettelijk inburgeringsroutes zijn ingekocht bij taalaanbieders. Zowel de DVO als de inkoop van de leerroutes is samen met de andere gemeenten in de Drechtsteden opgepakt en neergezet. De maatschappelijke begeleiding en de PVT hebben gemeenten lokaal vormgegeven. Deze taken hadden de gemeenten al op basis van de vorige wet Inburgering en daarop bestond al een aanpak en aanbod. In **Dordrecht** worden deze taken uitgevoerd door **Vluchtelingenwerk**.

De DVO heeft een looptijd van vier jaar. In de DVO is opgenomen om jaarlijks te evalueren. Dat is de directe aanleiding voor deze raadsinformatiebrief. Recentelijk is namelijk een eerste evaluatie van de uitvoering van de Wi 2021 in de Drechtsteden uitgevoerd. Graag informeren wij u over de uitkomsten van deze evaluatie.

Wat is de te delen informatie?

De evaluatie is door de gemeenten uitgevoerd en is kwalitatief van aard. Cijfers over effectiviteit en aantal afgeronde inburgeringstrajecten zijn nog niet beschikbaar. De eerste instroom van inburgeringsplichtigen onder de nieuwe wet is namelijk van medio 2022. Dan volgt een periode van 10 weken leidend tot het maken van een PIP. Daarna start de inburgeringsperiode van maximaal 3 jaar en stroomt de inburgeraar door naar de leerroute.

De cijfers die beschikbaar zijn, zijn opgenomen in het evaluatieverslag (bijlage) en betreffen met name: aantallen ingestroomde inburgeraars, aantal waarmee een PIP is afgesloten, instroom per leerroute, etcetera.

De uitgevoerde evaluatie richtte zich, in dit stadium van de uitvoering, vooral op de eerste ervaringen van de belangrijkste uitvoeringspartners. Vanuit de bedoeling om verbeterpunten en nog niet gepakte kansen naar boven te halen en de uitvoering hierop verder door te ontwikkelen. Om dit in beeld te brengen is een uitvraag gedaan bij de SDD, taalaanbieders en **Vluchtelingenwerk** naar knelpunten, wat gaat goed en waar liggen ontwikkelkansen. Hierover zijn vervolgens gesprekken gevoerd.

Bijgevoegd is de uitgebreide rapportage "*Inburgeren in de Drechtsteden 2022 – Evaluatie Wet Inburgering 2021 – jaar1*". Naast de uitkomsten van de evaluatie met aanbevelingen, treft u hierin ook meer informatie over achtergrond en context van de wet, de inburgeringsketen en de belegde taken bij de uitvoeringspartners.

Uitkomst op hoofdlijnen

Het algemene beeld is dat we goed op weg zijn. Het wettelijk benodigde aanbod is voor en door alle Drechtstedengemeenten georganiseerd, deelnemers zijn enthousiast en gemotiveerd, inburgeringslessen en ander aanbod worden goed bezocht en er zijn korte lijnen tussen de direct betrokken partijen en hun medewerkers. Ook aanvullend aanbod, zoals de inzet van het Arbeid Ontwikkelcentrum van de SDD tijdens de brede intake en het welkomstprogramma van de SDD, wordt zeer gewaardeerd en is betekenisvol voor het verkrijgen van een goed beeld van de inburgeraar én tegelijk maakt de inburgeraar al in een vroeg stadium kennis met relevante thema's van de Nederlandse samenleving en cultuur.

De basis staat. Hierop kan worden voortgebouwd en doorontwikkeld.

De aanbevelingen zijn opgedeeld in aanbevelingen ten aanzien van de uitvoeringstaken van de Sociale Dienst Drechtsteden en aanbevelingen voor doorontwikkeling in de keten. Hieronder in gecombineerde vorm.

Aanbevelingen Uitvoeringstaken Sociale Dienst Drechtsteden (actie primair SDD):

- Stel in afstemming met de gemeenten een overzichtelijk financieel kader op dat aansluit op de wijze van financiering van het Rijk en gebaseerd is op een P*Q systematiek.
- Neem binnen de DVO de professionele ruimte als Sociale Dienst Drechtsteden om uitvoeringsbeleid te voeren en te ontwikkelen op de toebedeelde uitvoeringstaken Wi 2021 passend binnen de door gemeenten vastgestelde (financiële en beleids)kaders. Het primaat voor kaderstellende besluitvorming blijft gelegen bij de individuele gemeenten.
- Maak de omvang/diversiteit van de taken van de consulent Inburgering meer behapbaar door de consulent inburgering primair uitvoeringsregisseur en uitvoerder van specifieke taken uit de Wi 2021 te laten zijn, om zo de kwaliteit ten aanzien van de taken uit de Wi 2021 te borgen en een integrale aanpak te bewerkstelligen.
- Zet in op duale trajecten waarbij (arbeids)participatie in samenhang met de inburgeringsplicht wordt vormgegeven. Geef vanuit het instrumentarium van de participatiewet tevens invulling aan urenverplichting voor de doelgroep van de Z-route.
- Geef invulling aan de warme overdracht met het COA en de maatschappelijke begeleiding zodat vroegtijdig kennis wordt gemaakt met de inburgeraar en aanvullende informatie wordt verkregen ten behoeve van het PIP.
- Verken de mogelijkheid tot overname door de SDD van het administratieve deel van het PVT-proces. Zo wordt de regisseur inburgering in positie gebracht om toe te zien op het voldoen aan de totale inburgeringsverplichting.

- Richt een monitor/dashboard in dat inzicht biedt in de kwantitatieve aspecten van de inburgeringsketen en ontsluit de informatie in het bestaande dashboard van de SDD.

Aanbevelingen doorontwikkeling inburgeringsketen:

- Laat wachttijd geen verloren tijd zijn. De druk op de inburgeringsketen maakt dat in gevallen gewacht moet worden voordat gestart kan worden aan deelname aan de inburgeringsroute. Actie: bij wachttijd door regisseur inburgering inzetten op alternatieve activiteiten.
- Inburgeraars ervaren belemmeringen in het voldoen aan de inburgeringsplicht versus de zorgplicht voor de kinderen. Dit vraagt om de inzet van voorzieningen als kinderopvang maar kan vanwege krapte op de arbeidsmarkt vaak niet op korte termijn geboden worden. Alternatieve oplossingen kunnen gezocht worden in de afstemming van activiteiten en/of de activering van het sociaal netwerk. Actie: regievoering vanuit de regisseur inburgering op nauwe samenwerking in de keten met aanbieders van de inburgeringsroutes en maatschappelijke begeleiding.
- Financieel ontzorgen draagt niet voor alle inburgeraars bij aan het vergroten/versterken van de financiële zelfredzaamheid. Het bieden van maatwerk is passender om zo aan te kunnen sluiten op de behoefte en het potentieel van de inburgeraars. Landelijk ontstaat hiervoor de ruimte en naar verwachting zal de wet worden aangepast. Een werkgroep binnen de regio met vertegenwoordiging vanuit gemeenten, maatschappelijke begeleiding en Sociale Dienst Drechtsteden is samengesteld en bereidt een voorstel voor, waarin maatwerk het vertrekpunt is. Actie: werkgroep Financieel Ontzorgen
- Participatie na(ast) inburgering. Naast dat de Sociale Dienst Drechtsteden als uitvoerder van de Wi 2021 en de Participatiewet nu al de verbinding kan/moet maken tussen inburgering en participatie (zie hierboven) zijn er ontwikkelingen die kansrijk zijn voor de participatie van inburgeraars, zoals het landelijke plan 'statushouders aan het werk', de komst van AZC's en de krapte op de arbeidsmarkt. Gemeenten en Sociale Dienst Drechtsteden hebben recentelijk een werkgroep Participatie gevormd om de kansrijkheid van en voor nader te verkennen en waar mogelijk te concretiseren. Actie: werkgroep Participatie.
- Netwerkbijeenkomsten via de opzet van een zogenoemd Inburgeringscafé (werktitel) kan de effectiviteit van de keten vergroten. Het organiseren van periodieke netwerkoeverleggen waarvoor professionals en vrijwilligers van de betrokkene ketenorganisaties worden uitgenodigd kan hierin voorzien. Actie: Sociale Dienst Drechtsteden

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

De aanbevelingen beschouwen we als een doorontwikkelagenda. Met de opgenomen onderwerpen gaan we aan de slag. Voor een belangrijk deel zijn ze ook al belegd en wordt uitvoering gegeven aan de doorontwikkeling. Over het vervolg houden we u op de hoogte via bijvoorbeeld een raadsinformatiebrief. De planning is om de eerste helft van 2024 opnieuw een evaluatie uit te voeren (over 2023).

Wat zijn per beslispunt van het college de argumenten en wat is hierop de toelichting?

Beslispunt: de raad door middel van de bij de stukken gevoegde raadsinformatiebrief te informeren over de uitgevoerde evaluatie inburgering in de Drechtsteden.

Argument: in het kader van de actieve informatieplicht de raad informeren over de uitgevoerde evaluatie. De Wet inburgering 2021 is op 1 januari 2022 operationeel geworden. Op basis van een door de raad vastgesteld beleidskader is door het college hieraan uitvoering gegeven. Goed om de

raad te informeren over de stand van zaken en op welke onderdelen de aanpak verder wordt doorontwikkeld.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Niet van toepassing.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Vaststellen Beleidskader nieuwe Wet Inburgering – Raadsbesluit 26 januari 2021.